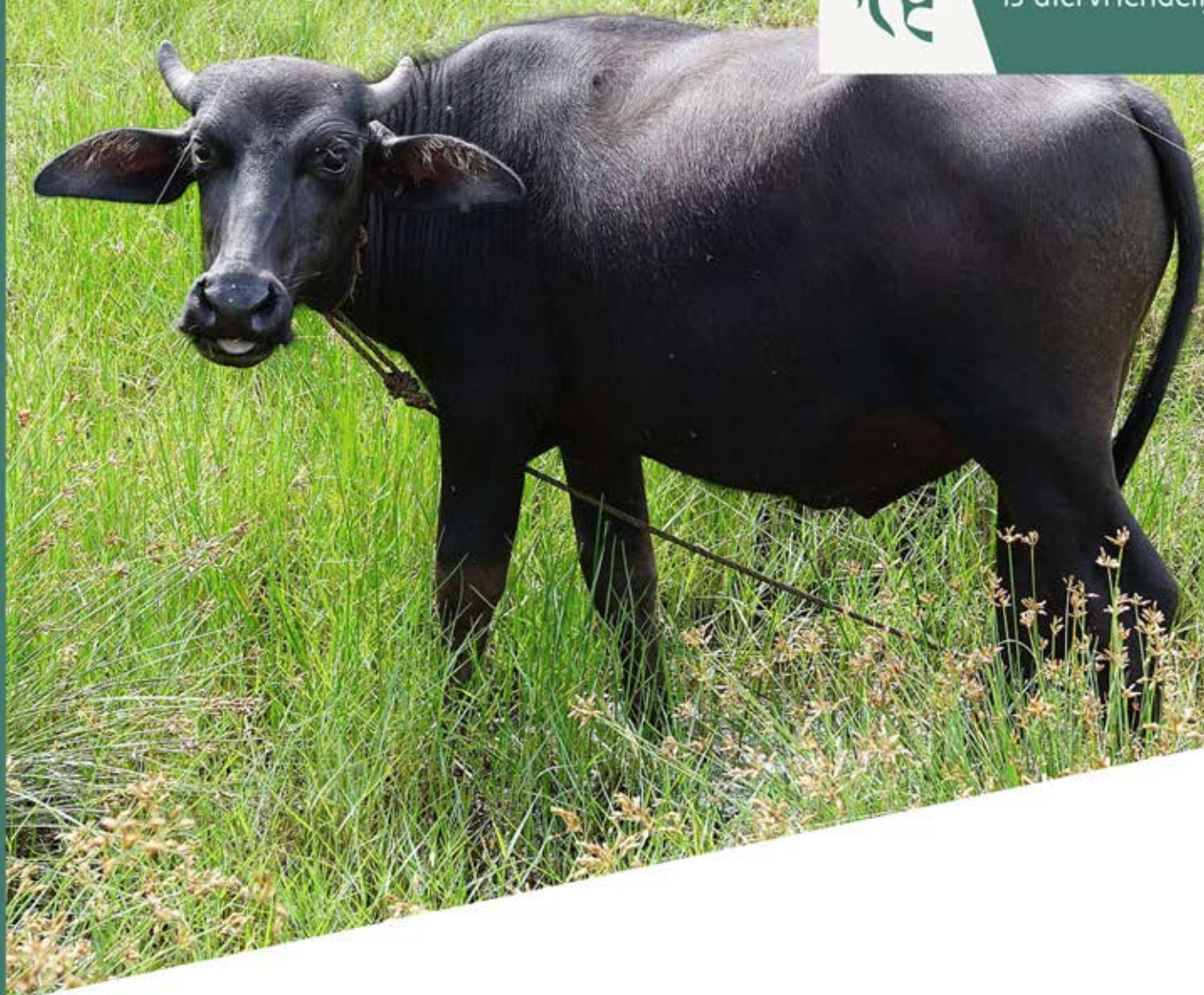

Vlaanderen
is diervriendelijk

Huisdierwijzer waterbuffel

 Bubalus bubalis

DEPARTEMENT
OMGEVING

vlaanderen.be/huisdierinfo

////////////////////////////////////

HUISDIERWIJZER: AZIATISCHE BUFFEL OF WATERBUFFEL

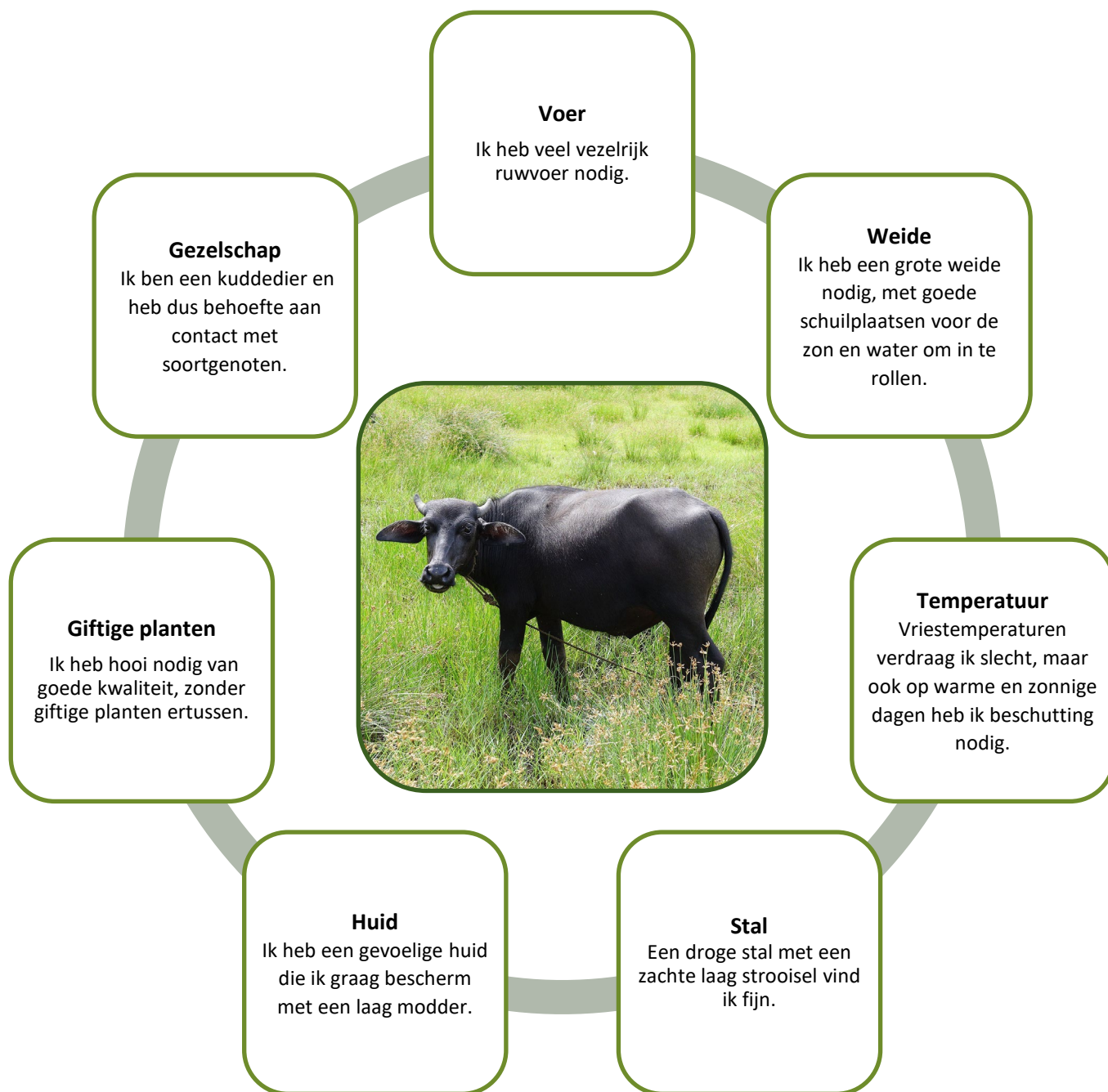
Bubalus bubalis

////////////////////////////////////

INHOUD

1	Overzicht	3
2	Natuurlijk gedrag en behoeften	4
3	Huisvesting en verzorging	5
3.1	Huisvesting	5
3.1.1	Gezelschap	5
3.1.2	Stal en bodembedekking	5
3.1.3	Weide en management	5
3.2	Voeding	6
3.3	Verzorging	6
4	Gedrag en omgang met het dier	7
5	Gezondheid	7
5.1	Voortplanting en bijhorend gedrag	7
5.2	Meest voorkomende gezondheidsproblemen	8
6	Aankoop of adoptie.....	9
7	Kosten	9

1 OVERZICHT

2 NATUURLIJK GEDRAG EN BEHOEFTE

Er zijn meerdere diersoorten die weleens “buffel” worden genoemd: de zes soorten buffels uit het geslacht *Bubalus*, maar ook de kafferbuffel (*Syncerus caffer*) en soms zelfs de Amerikaanse en Europese bizon (geslacht *Bison*). Die laatste zijn eigenlijk geen buffels. Van al deze soorten mag je in België alleen de *Bubalus bubalis*, de waterbuffel of Aziatische buffel, houden. De informatie in deze huisdierwijzer gaat enkel over deze soort.

De waterbuffel is ongeveer 5000 jaar geleden gedomesticeerd in India en China en komt in allerlei varianten voor in Azië, Europa en elders in de wereld. In Zuid-Europa worden al meer dan 1000 jaar buffels gehouden. Meestal worden twee ondersoorten onderscheiden: de rivierbuffel (*Bubalus bubalis bubalis*, o.a. de Italiaanse waterbuffel) en de moerasbuffel (*Bubalus bubalis kerabau*).

De grootste van de twee ondersoorten is de rivierbuffel. De volwassen stieren worden tot 3 m lang en 1,8 m hoog en wegen tussen de 450 en 1200 kg. De moerasbuffel is al volgroeid als hij minder dan 450 kg weegt. Koeien zijn wat kleiner, namelijk 1,1 tot 1,5 m hoog, en wegen tussen de 200 en 800 kg. Heel typisch zijn de grote gekromde horens, die bij sommige rassen tot 80 cm lang kunnen worden. De gedomesticeerde rassen zijn kleiner dan de wilde soortgenoten.

Wilde waterbuffels komen vooral voor in warme of tropische regio's waar ze veel water ter beschikking hebben. Water en modder gebruiken ze als bescherming tegen de hitte, omdat ze weinig zweetklieren hebben. Temperaturen boven de 34 °C zijn bij droogte een probleem. Is er geen water of modder, dan zullen ze zoals runderen de schaduw opzoeken. Vriestemperaturen verdragen ze eigenlijk niet.

Buffels zijn grazers en herkauwers. In tegenstelling tot runderen kunnen buffels zelfs onder water grazen en hebben ze minder specifieke voedereisen. Buffels eten gras, kruiden, waterplanten, bladeren, akkerbouwgewassen en allerlei oeverplanten. Als er te weinig graasland is, eten ze soms zelfs houterige planten. Het grootste deel van hun tijd gaat naar grazen en herkauwen.

In het wild leven buffels in gebieden met open water, veel gras en schaduw van bomen of struiken. Ze leven in families met een oudere koe aan het hoofd, samen met haar nageslacht. Mannelijke dieren verlaten de familie als ze een jaar of drie zijn. De familiegroepen vormen samen een grotere kudde van 30 tot 500 dieren. Op die manier leven er gemiddeld zes dieren per km², maar soms tot 36 per km². Het leefgebied van een vrouwelijke buffel beperkt zich tot minder dan 6 km², en zelfs stieren blijven binnen een gebied van enkele tientallen km². In het wild worden buffels tot 25 jaar oud, in gevangenschap tot 30 jaar of ouder.

Indeling in het dierenrijk

Rijk	<i>Animalia</i> (dieren)
Stam	<i>Chordata</i> (chordadieren)
Klasse	<i>Mammalia</i> (zoogdieren)
Orde	<i>Artiodactyla</i> (evenhoevigen)
Familie	<i>Bovidae</i> (holhoornigen)
Soort	<i>Bubalus bubalis</i> (waterbuffel)

3.2 VOEDING

De voeding van buffels lijkt op die van runderen. In tegenstelling tot runderen kunnen buffels ook onder water grazen: ze kunnen dus allerlei waterplanten eten. Ze kunnen ook makkelijker ruwer voeder verteren, al zullen ze zelden van bomen of struiken eten als ze genoeg kwaliteitsvoeder krijgen. Hoeveel ze precies nodig hebben, hangt af van de weersomstandigheden, het levensstadium en het doel waarvoor ze gehouden worden: als hobby of voor het vlees of de melk. Wilde buffels eten 6 tot 30 kg droge stof per dag. De gekweekte Italiaanse rassen eten rond de 10 kg als ze geen melk geven, en 16 kg als ze gemolken worden.

De dagelijkse voeding bestaat uit ruwvoer zoals gras en hooi. De vele vezels zijn nodig voor een goede werking van de pens. Goede kwaliteit ruwvoer is niet stoffig of muf en de dieren eten het graag. Geef het ruwvoer vanuit een ruif zodat het niet vuil wordt. Plaats deze zo dicht mogelijk tegen de grond, maximaal 0,5 m hoog. Buffels hebben moeite om uit hogere eetbakken te eten. Alleen ruwvoer levert soms onvoldoende energie, zeker als de koeien melk geven. Geef echter niet te veel graan, korrelvoer of bietenpulp, en best geen fruit of brood: buffels nemen er snel te veel van op en vervetten daardoor.

Vermijd agressie tijdens het voeren door voldoende voederbakken te voorzien zodat alle dieren tegelijk kunnen eten. Reken op 0,8 m voederbak per buffel en op 0,5 m per kalf. Dit kan minder zijn wanneer er een tussenschot tussen de bakken staat.

Buffels drinken redelijk veel, tot wel 40 liter per dag, afhankelijk van het weer, het voer, enz. Ze hebben dus altijd vers water nodig. Voorzie zeker 10 cm drinkbak per dier. Het is aangeraden om in de weide en op stal een speciale liksteen voor runderen te geven. Zo hebben de buffels altijd genoeg zouten en mineralen ter beschikking.

Jonge kalveren krijgen normaal hun voeding via de moedermelk. Als het niet mogelijk is het kalf bij de koe te laten, of er is een probleem met de melkproductie, dan kan je het kalf melk geven met een fles of een emmer met een speen. Een kalf moet zo snel mogelijk na de geboorte voldoende biestmelk krijgen om de volgende weken beschermd te zijn tegen allerlei ziektes. Na een dag of vijf geeft de koe geen biestmelk meer, maar gewone melk.

Wat voer je een buffel?

Dagelijks voer	Met mate voeren	Niet voeren
Hooi, kuilvoer	Suikerrijke voeders: granen, bieten	Groenafval
Gras	Krachtvoer voor koeien	Tuinafval
Zoutliksteen	Brood, enkel aan magere dieren en met mate	Etensresten, wettelijk verboden omwille van ziekterisico's!

3.3 VERZORGING

Dagelijks

- Verwijder mest en vul eventueel de bodembedekking in de stal aan.
- Geef vers voer.
- Geef vers water of controleer dat het automatische drinkstelsel werkt.
- Controleer of de dieren er gezond uitzien en zich normaal gedragen. Een vuil dier vol modder is normaal, een vuil dier vol mest leeft in een te kleine of vuile ruimte. Kijk bij kalveren zeker goed na of ze diarree hebben.

Minstens eenmaal per week

- Controleer de omheining van de weide.

Minstens eenmaal per jaar

- Reinig en ontsmet de stal grondig. Hoe meer dieren je houdt, hoe vaker je dit moet doen. Verwijder op dat moment alle demonteerbare materialen en verwijder al het losse en aangekoekte vuil. Een hogedrukreiniger met een reinigingsmiddel is hiervoor handig. Spoel het vuil en het inweekmiddel af en zorg dat er geen plassen achterblijven. Ontsmet hierna de stal.
- Controleer meerdere keren per jaar de klauwen. Klauwverzorging is nodig als de klauwen gaan opstaan aan de voorkant, lange randen krijgen of over elkaar groeien.

4 GEDRAG EN OMGANG MET HET DIER

Buffels zijn over het algemeen nieuwsgierige dieren en gaan graag op onderzoek. Als ze toegang hebben tot buitenruimte kunnen ze dat doen als ze daar behoefte aan hebben. Ze laten mensen normaal ook zeer dichtbij komen, tot minder dan 1 meter. Anderzijds hebben ze snel stress. Je gedraagt je dus best rustig in hun buurt.

Buffels die zelden in contact komen met mensen zijn niet zo eenvoudig te hanteren wanneer bv. hun klauwen moeten worden gekapt. Zorg daarom voor voldoende interactie, ook op momenten dat er geen ingreep nodig is. De manier waarop je voor de dieren zorgt, heeft zeker een grote invloed op het welzijn en de gezondheid van je dieren. Positieve contacten zoals aaien, spreken, ... zorgen voor minder stress en angst. De voedertijd is daar zeer geschikt voor.

Agressief gedrag komt niet dikwijls voor in een stabiele kudde. Zeker als ze voldoende ruimte en een vijver hebben, gebeurt dat weinig. De grote hoorns van buffels zijn gevaarlijk, zeker in de stal. Let zeker op in de buurt van stieren. Stieren zijn niet altijd makkelijk te houden in een kudde. Ze zijn ook gevaarlijk voor de mens, zeker wanneer er bronsige koeien in de kudde zijn. Wil je ze toch houden, dan is castratie een mogelijkheid. Dat moet onder verdoving gebeuren, dus door een dierenarts.

Buffels lijken op vele vlakken op runderen, maar ze zijn het niet. Het meest opvallend zijn natuurlijk de gebogen horens, maar ook het geluid is anders: geen geloei, maar meer een knorrend geluid. Meestal geven buffels op zich weinig overlast. Het zijn relatief stille dieren, al kunnen ze wel luidruchtig zijn als er een probleem is, als ze honger hebben of als een koe tochtig is. Hou hiermee rekening als je buien hebt dicht bij je weide of je stal. Een weide met buffels kan een modderige aanblik geven. Dit kan storend zijn voor de buien en sommige mensen interpreteren de modder op de dieren onterecht als verwaarlozing.

Buffels zijn herkauwers. Ze halen bollen voeder terug uit hun pens en knabbelen het verder fijn. Dat is zeer belangrijk voor hun spijsvertering. Als het herkauwgedrag verstoord is, dan is dat een teken dat er een probleem is. Controleer dan of er iets scheelt met het voeder, of dat de dieren gestresseerd of ziek zijn.

5 GEZONDHEID

5.1 VOORTPLANTING EN BIJHOREND GEDRAG

Buffels worden geslachtsrijp als ze ongeveer 2/3de van hun volwassen gewicht bereiken. De leeftijd waarop dat gebeurt, kan variëren van 1,5 tot 4 jaar. Als ze goed gehouden worden, dan worden ze meestal

////////////////////////////////////

geslachtsrijp voor ze 2 jaar oud zijn. Stieren worden later volwassen, zo rond de 3 jaar. In de natuur blijven volwassen stieren niet in een gemengde kudde. Ze worden na de paring terug verdreven uit de kudde buffelkoeien. Het is wel mogelijk een stier in een buffelkudde te houden, maar wil je een stierkalf ook in de kudde houden als het volwassen wordt, dan moet je castratie overwegen. Dit moet onder verdoving gebeuren, dus door een dierenarts.

De bronstcyclus lijkt op die van runderen en duurt ongeveer 3 weken, ofwel 17 tot 26 dagen. De cyclus is normaal niet afhankelijk van de seizoenen, al kan deze in het voorjaar en de zomer wel stilvallen door de combinatie van langere dagen en hoge temperaturen. De bronst zelf is, zeker bij vaarzen, veel slechter zichtbaar dan bij runderen. Hij duurt tussen de 11 en 72 uur. De koeien zijn wat rustelozer, maken meer geluid en urineren frequenter. De vulva is ook gezwollen, maar er is minder duidelijke slijmvorming dan bij runderen. Als er een stier tussen de koeien loopt, zal die een tochtige koe zeker tijdig herkennen.

De dracht is veel langer dan bij runderen: 300 tot 340 dagen. De rivierbuffel heeft een iets kortere dracht (300 tot 320 dagen) dan de moerasbuffel (320 tot 340 dagen). Meestal wordt er slechts één kalf geboren, dat 20 tot 40 kg weegt. Buffels kalven het liefst tussen de rest van de kudde. De kalveren worden 6 à 9 maanden gezoogd. Bij buffels gebeurt het vaak dat kalveren ook bij andere koeien dan hun moeder zuigen. Meestal wordt een koe terug drachtig binnen de 3 maanden na kalving, maar dat kan soms veel langer zijn.

5.2 MEEST VOORKOMENDE GEZONDHEIDSPROBLEMEN

Buffels leiden aan gelijkaardige ziektes als runderen, al hebben ze er over het algemeen wel meer weerstand tegen. Ze kunnen bijvoorbeeld drager zijn van brucellose en rundertuberculose, maar ook blauwtong. Ze zijn daarom ook onderworpen aan de regels die daarover gelden voor runderen.

Op commerciële bedrijven is diarree bij jonge kalveren een belangrijke doodsoorzaak. Bij hobbybuffels komt dat niet zo vaak voor. Als het toch voorkomt, kan het een voederprobleem zijn, zoals te weinig vezel, maar ook een ziekte. Vraag je dierenarts op tijd om raad.

Bij buffels zie je zelden kreupelheid. Sommige klauwproblemen komen wel voor, maar die zijn vaak genetisch overerfbaar en kunnen dus beperkt worden door met dergelijke dieren niet verder te kweken.

In tegenstelling tot andere diersoorten is een “vuile” buffel normaal geen probleem. Modder is immers belangrijk als bescherming tegen de zon en insecten. Mest op de huid is wel een teken dat de huisvesting niet in orde is en er mogelijk te weinig plaats, te weinig stro, ... is. Hou zeker ook de conditie van je buffel in de gaten: zowel te mager als te vet is niet goed.

De meest voorkomende gezondheidsproblemen bij buffels zijn:

- **Huidproblemen**

Symptomen: plekken met korsten, wonden.

Hoewel buffels uit warme gebieden komen, kan hitte een groot probleem zijn. Zeker in de volle zon, zonder schaduw of water om in te schuilen. Als buffels geen waterpoelen of modder hebben waarin ze kunnen rollen, dan zijn ze extra gevoelig voor zonnebrand en huidparasieten. Er zijn hiervoor speciale behandelingen beschikbaar via de dierenarts.

- **Uitpuilende vagina of “uterus prolaps”**

Dit komt vrij vaak voor op bedrijven met melkbuffels. Een goede voeding van jonge en niet-zogende koeien kan dit helpen voorkomen.

- **Worminfecties**

Symptomen: slechte groei, lage melkproductie.

Zeker op natte weiden waar vaak en lang dieren lopen, kunnen veel wormen aanwezig zijn. Je kan dit verminderen door geregeld van weide te veranderen. Voor bepaalde types wormen zijn enkel de jonge dieren gevoelig, de oudere dieren ontwikkelen bij voldoende contact een stevige weerstand. Een behandeling is mogelijk via de dierenarts.

6 AANKOOP OF ADOPTIE

Buffels zijn dieren die een stal en behoorlijk veel buitenruimte nodig hebben. Enige kennis van buffels is nodig om de dieren goed te verzorgen en hanteren. Heb je er weinig ervaring mee, informeer je dan zeker bij ervaren eigenaars.

De volgende vragen helpen je om te bedenken of het houden van buffels bij je past:

- Runderen kunnen 30 jaar oud worden, kan je er zolang voor zorgen?
- Heb je de ruimte en het geld voor een weide met vijver, bomen en stal?
- Heb je de tijd om dagelijks te voeren en uit te mesten?
- Kan iemand de dieren verzorgen wanneer je op vakantie gaat?

Buffels zijn kuddedieren. Ga dus na of je er meerdere kan houden. Let op de toestand van het dier dat je wil kopen. Koop nooit een dier dat er niet gezond uit ziet.

Er zijn een aantal regels die gelden bij de aankoop en verkoop van buffels. Deze volgen in het algemeen de regels die gelden voor runderen, bijvoorbeeld over de documenten die moeten worden meegeleverd en de ziektecontroles die moeten worden uitgevoerd. Informeer je hierover goed, zodat je niet voor verrassingen komt te staan.

Buffels mag je niet zomaar houden. Je moet, ook als hobbyhouder, aan vele regels voldoen. Zo moeten buffels ook in het registratiesysteem Sanitel opgenomen zijn en dus een oormerk dragen. Let op: afhankelijk van waar je woont en hoeveel dieren je wil houden, heb je een milieuvergunning enz. nodig.

7 KOSTEN

De aankoopprijs van een buffel is zo'n 3.000 euro voor één vaars. Reken er op dat je meerdere dieren nodig hebt voor een kleine kudde.

Daarnaast zijn er uiteraard nog heel wat andere kosten: een weide en een stal zijn de belangrijkste, maar ook de bodembedekking, het voer en de dierenarts kosten geld. Een halve hectare weide huren kost ongeveer 800 euro per jaar. Een schuilstal zelf maken kost al snel meer dan 400 euro. Kijk vooraf wat de kostprijs is van hooi of kuilgras bij jou in de buurt. Een buffel eet al snel voor 30 euro per maand aan ruwvoer.

Postadres

Koning Albert II-laan 15 bus 548
1210 Brussel
vlaanderen.be/dierenwelzijn